

Rehberlik

FMV ISPARTAKULE IŞIK İLKÖĞRETİM KURUMU
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA BÖLÜMÜ BÜLTENİ

ÇOCUKLARA OKUMA ALİŞKANLIĞI NASIL KAZANDIRILIR?

Çocuklara Okuma Alışkanlığı Nasıl Kazandırılır?

Kitap, çocukların bilişsel, duygusal, psiko-motor gelişimlerini destekleyen, dil, sosyal ve ahlaki gelişimlerine de doğrudan etki eden önemli bir araçtır. Çocuklar kitap sayesinde düşünme, problem çözme, yaratıcılıklarını ve yeteneklerini geliştirme fırsatlarına sahip olurken, doğaya, insanlara, doğada gördüğü diğer canlılara ve olaylara karşı da hassasiyet geliştirmektedirler. Bunun yanı sıra kitap, çocukların kişilik gelişimine katkı sağlamakta, duygusal ve ruhsal ihtiyaçlarının karşılanmasında da önemli ölçüde etki etmektedir. Çocuklarda kitap okumak için herhangi bir yaş veya belirli bir zaman dilimi bulunmamaktadır. Kitap okuma eylemi, her yaşta, her zaman, her yerde yapılabilen en kolay ve en eğlenceli aktivitedir. Bebekler bile kendilerine gösterilen kitaptaki resimlere bakabilir, okunan kelimelerin ritmini ve kafiyesini duyabilir ve hoşuna giden sesleri taklit edebilirler. Teknoloji ile erken yaşta tanışan, çok fazla uyarıcı ile karşılaşan çocukları, kitapların renkli dünyalarıyla tanıştırmak kolay olmasa da düşünen, fikir üreten, düşündüğünü ifade edebilen ve yanlış bilgi ile doğru bilgiyi ayırt edebilen bireylerin sayısının artması için, çocukluk çağında kitap okuma alışkanlığının kazandırılması adına çaba sarf etmek gerekmektedir. Kitap okumayan nesillerin giderek düşünme fonksiyonu körelmekte, fikir üretme yetenekleri gerilemekte, yetersiz olan kelime hazinesi ile başarılı iletişim kurma özelliği kazanılamamaktadır. Evrensel değer hükümlerinin kazandırılması, karakter ve kişilik gelişimi, tarih ve kültür bilinci, okuyan, araştıran ve bilgiyi seven nesillerin yetiştirilmesiyle mümkündür.

Çocuklara Okuma Alışkanlığı Nasıl Kazandırılır?

Okuma alışkanlığı; kişilerin okumayı öğrendikten sonra bu eylemi zevkle yapmalarını sağlamak için kazanmaları gereken önemli bir beceridir. Bireyin bir gereksinim olarak algılaması sonucu oluşan okuma eylemini, yaşam boyu sürekli ve düzenli biçimde gerçekleştirmesi şeklinde de tanımlanmaktadır. Okuma becerisi çocuğun başta bilişsel ve sözel gelişim olmak üzere tüm gelişim alanlarında ilerlemesini sağlayan önemli bir beceridir. Okumanın alışkanlık hâline gelmesinde rol oynayan birçok etken bulunmaktadır. Okuma alışkanlığının kazanılmasında ebeveynin rolü son derece önemlidir. Anne ve baba çocuğun okuma alışkanlığını kazanması ve bunu bir zevk hatta yaşam biçimi hâline dönüştürmesinde öncü ve rehber olmalıdır. Kitabın yaşamın en önemli değerleri arasında bulunduğunu bizzat kitap okuyarak göstermek durumunda olan ebeveynin evde önemli sorumlulukları vardır. Yeni bir araştırmaya göre, kitaplarla dolu bir evde büyümenin de ilerleyen yaşlardaki okuryazarlık becerilerine etkisinin çok büyük olduğu bulunmuştur. Ancak, bunun için ev kütüphanesinde **en az 80 kitap** bulunması gerektiği yapılan araştırmalar sonucunda elde edilen veriler arasındadır. Araştırmalar evlerdeki ortalama kitap sayısı ülkeden ülkeye değişkenlik gösterdiğini ortaya çıkarmıştır. Örneğin, **Türkiye’de evlerde ortalama 27**, Estonya’da 218, Norveç’te 212, İsveç’te 210 kitap bulunmaktadır. Bilim insanları “Ev kütüphanesinin okuryazarlık üzerindeki toplam etkisi her ülkede oldukça büyük bir orandadır”, diye belirtmektedir. Araştırmacılar, neredeyse hiç kitap bulunmayan evlerde yaşayan çocukların ortalamanın altında okuryazarlık ve matematik becerilerine sahip olduklarını buldular. Bir evde yaklaşık 80 kitabın bulunması seviyeyi ortalamaya çekerken, raflardaki kitap sayısı 350’ye ulaştığında bu durumun ‘okuryazarlığa kayda değer bir fayda’ sağladığı yapılan araştırmalar sonucunda elde edilmiştir.

Çocuklara Okuma Alışkanlığı Nasıl Kazandırılır?

Kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için ebeveynlere öneriler;

- Kitap okuma alışkanlığı küçük yaşlarda kazanılır. Bu nedenle çocuğa daha okuma yazmayı öğrenmeden kitabın önemini vurgulayacak uygulamalar içine girilmelidir. İlkokula başlamadan önce çocuğa alınan boyama kitapları, resimli kitaplar veya sesli-hareketli kitaplar, onun kitabı ve okumayı sevmesinde ilk adımları atması için uygun yayınlardır. Ayrıca uyumadan önce çocuğa kitap okumak ideal bir yol olabilir.
- Model olma, en iyi öğrenme şeklidir. Çocuğun ebeveynini veya diğer aile bireylerini kitap okurken görmesi çok önemlidir. Günün belirli bir saatinde, bütün aile bireylerinin katılımının sağlandığı kitap okuma saatlerinin düzenlenmesi çocuğa önemli bir motivasyon kazandıracaktır.
- Evde etkili okuma zamanları yaratılmalıdır. Televizyon, radyo, bilgisayar ve tüm elektronik oyunları kapatarak, bu süreyi çocukla kitap okuyarak veya kitaplarla kaliteli zaman geçirilmesi sağlanarak değerlendirilmelidir. Televizyon, bilgisayar, oyun ve spor aktiviteleri dışında "okuma zamanları" yaratılarak çocukla birlikte özel vakitler geçirilip aranızdaki bağı güçlendirmek önemlidir. Bu ona değer verildiğinin önemli bir göstergesidir.
- Bir alışkanlığı kazanmanın en iyi yolu o işi tekrar etmekten geçer. Bu sebeple çocuğunuzun her gün kitabı eline alması ve az da olsa okuması için onu teşvik etmeniz oldukça önemlidir.
- Kitap okumak için yeterli vakit yaratabilmelerini desteklemek için çocuğunuzun yanında kitap taşıması konusunda yönlendirebilirsiniz.

Çocuklara Okuma Alışkanlığı Nasıl Kazandırılır?

- Evde okunan kitaplar hakkında konuşulmalıdır. Kitap okumayı destekleyen bir diğer uygulama da kitabı günlük hayatın içine sokmaktır. “.....adlı kitap çok güzelmiş,dan bahsediyor, aynı yazarın kitabı da güzel” gibi sözler mutlaka çocuğun zihninde yer eder. Bir süre sonra o da okuduğu kitaplardan bahsedebilmek ve ebeveyni gibi konuşabilmek için daha fazla okuma yolunu seçecektir.
- Her çocuğun bir kütüphanesi olması, evde onların kendi tercih ettikleri bir mekânda kütüphane için yer ayrılması, kendi kütüphanesini kendisinin yapabilmesi, süslemesi, boyaması için olanaklar sağlanması kitap okumayı destekleyen bir diğer uygulamadır. Bu şekilde çocuk, kitabını ve kütüphanesini daha çok sahiplenecek, kitap alma, kitap edinme ve para biriktirerek kitap sayısını arttırma davranışları görülecektir.
- Kitabevlerine ve kitap fuarlarına birlikte gitmek, sabırla kitapları incelemesine ve seçmesine izin vermek onları heveslendirecektir. Böylece okumanın, istediği zaman farklı dünyalara gidebileceği bir yolculuk olduğunu keşfedecektir.
- Kitap en güzel hediyedir. Çocuğa her fırsatta kitap hediye ederek, hediye almanın sevindirici bir olay olduğu hissi yaratılmalı, bunun eğlendirici ve aynı zamanda değerli bir hediye olduğu izlenimi uyandırılmalıdır.
- Her yaşın ilgisini çekebilecek özelliklere sahip bir kitabı vardır. Küçük çocuklar daha çok resimli kitaplara bakmaktan hoşlanırlarken, ilköğretim seviyesindeki çocuklar resimli kitapların yanı sıra çocuk romanlarını, bilgi veren kitapları ile fen-doğa kitaplarını tercih ederler. Bu nedenle çocuğun yaş grubuna göre okumasının uygun olduğu kitaplar seçilerek ona önerilebilir.

FMV Özel İspartakule Işık İlköğretim Kurumu
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi